

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 80— za $\frac{1}{2}$ strani K 40— za $\frac{1}{4}$ strani K 20— za $\frac{1}{8}$ strani K 10— za $\frac{1}{16}$ strani K 5— za $\frac{1}{32}$ strani K 2.50 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 47.

V Ptuj v nedeljo dne 21. novembra 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska

Na vseh frontah zmagovito prodiranje. — Italijani razrušili Gorico. Naši letalci nad Verono in Brescia. — Srbi v begu. — Ruska in francosko-angleška ofenziva vstavljena. — Revolucija v Indiji.

Zmagovito napredovanje na vseh frontah, to je signatura dogodkov zadnjega tedna. Ker smo v ofenzivi, tam je vsak odpor sovražnika naravnost brezkoristen. Kjer pa smo v defenzivi, tam se razbije sovražni naval, kakor talovje ob pečini. . . Ruski ofenzivni poskusi, ki bi imeli biti nekaka pomoč za Srbijo, so se pod ogromnimi izgubami za sovražnika izjalovili. Naša moč na severnem vzhodu je torej neomajna. Istotako stoji stvar z nemškimi armadami, ki stojijo na daljnem zapadu v jekleni borbi z glavno silo angleško-francoskih moči. Velika ofenziva francoskega vojskovođe Joffre se je popolnoma izjalovila in zdaj so pač tudi gospodje v Parizu in Londonu prepričani, da je nemška ofenziva na zapadu nerazrušljiva. Ni čuda, da so pričeli v londonskem parlamentu o miru govoriti ali pa vsaj šepetati. Groza jih je pred parom, ki so ga sami zanetili. . .

Naravnost kakor starodavna pesen o antikomunizmu donijo pa poročila, ki nam prihajajo od italijanske fronte. Vse, kar ima Italija na kar je zbrala v letih svojega hinavskega sovražstva, vse je vrgla proti nam, da bi premagala našo mejo. Ali kakor živo bitje, kakor zatratana zemlja je ta meja, posejana z neštetiimi grobovi naroda Efiijaltov. Naši stojijo tam, naši branilci domovja, ki so prisegnili: pot v srce Avstrije vodi le čez naša trupla. . . Brez izjeme vsi italijanski napadi so končali pod velikanskimi

izgubami za sovražnika brez vsacega uspeha. V divjem srdi in obupani jezi so Lahoni vsled tega sklenili, razrušiti belo Gorico s težkimi svojimi topovi; sestrelili so cerkve in samostane, morli otroke in ženske. Ali Gorica je avstrijska, pa če ostane od nje tudi le kup razvalin. Niti košček opeke zadnje goriške kočice ne bo v roki Lahov ostal!

Medtem pa se izvršuje večna usoda nad kraljemorilskimi Srbi. Od treh strani prijeti, povsod tepeni, pod velikanskimi izgubami, od vsega sveta zapuščeni, bežijo Srbi proti grški meji in albanskim goram. Usodi svoji zasluženi ne bodo ušli!

Na političnem obzorju — zlasti glede Grčije in Rumunije — se v zadnjem tednu ni ničesar pomembnega zgodilo. Avstrija v tem oziru ni več nervozna, marveč pričakuje mirno, hladnokrvno odločitev teh dveh držav. Pripravljeni smo na vse slučaje!

Gorica — od Italijanov obstreljevana.

V slepi, blazni jezi nad svojimi dosedanji neuspehi proti naši železni fronti, so Italijani pričeli obstreljevati neoboroženo in neutrjeno mesto Gorico. Pobili so mnogo civilnih oseb, razsuli par sto hiš, skoraj vse cerkve in samostane, — vojaškega pomena pa to obstreljevanje nima. Sicer pa je obstreljevanje Gorice tudi naperjeno proti mednarodnemu pravu. Italijani,

ki krvoločni izdajalci, se torej ne smejo čuditi, ako bo naša armada povrnila ednako z enakim. Klin s klinom!

Uradno poročilo o obstreljevanju Gorice se glasi tako-le:

„K.B. Vsled obstreljevanja Gorice se je doslej ubilo 58 civilnih oseb, ranilo 50 in težko poškodovano okoli 300 hiš ter skoraj vse cerkve in samostane.“

V odgovor na to blazno podivjanost so naši letalci že dvakrat obmetali laško mesto Verono z bombami, kakor se poroča z jako velikim uspehom.

Obstreljevanje Gorice.

K.B. Dunaj, 15. novembra. Iz vojnega tiskovnega stana se poroča:

Obstreljevanje Gorice pričelo je dne 18. oktobra in trajalo z menjajočo intenzivnostjo do danes. Na nekaterih dneh padlo je več kot 100 strelcev iz vseh kalibrov, zlasti pa težki šrapneli v mesto. Obstreljevanje je pričelo večinoma v prvih jutranjih urah in je doseglo med 3. in 4. uro popoldne svoj višek; proti večeru je potem ponehalo. Glasom uradnih izkazov se je od začetka vojne 58 civilnih oseb ubilo in 50 ranilo, med njimi mnogo otrok. Dvakrat ubil je po en granatni strel po 4 male otroke. Samostan Monte Santo je pogorel in njegova cerkev porušena. Zakristija goriške stolne cerkve je demolirana. Samostan Castagnavizza, zadnje ležišče grofa Chamborda, dobil je več granatnih in šrapnelnih strelcev;

Schicht-Perilo — Bojno-perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ura ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Peri tedaj dalje kakor obično. Samo malo mila — najboljše Schichtovo milo znamke »Jelen« — še je potrebno, da se najlepše perilo dobije.

Prištedjuje posel, čas, denar in milo.

Ominol je najboljšje sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsod!

Dobiva se povsod!

streha in slike v cerkvi kakor v samostanu so poškodovane. V sredini mesta ležeči uršulinski samostan je za polovico uničen. V cerkev San Antonio vdarila je bomba letalca skozi streho. Oba kolodvora sta preklunjana od artiljerijskih strelcev. Cerkve v okolici Podgora in Grafenberg, Pevma, San Andrea in Oslavia so popolnoma sestreljene, večnoma pa tudi dotične vasi. V Gorici je najbolj južni del trpel. Tam je le malo zasebnih hiš, ki niso zadete. Okoli 300 hiš je bolj ali manj težko poškodovanih. V krasno poslopje avstro-ogrsko banke zadelo je že več krogelj in ga poškodovalo. Zlasti pa je trpela nova okrajna sodnija, ki je bila doslej 10 krat zadeta. Tudi sovražni letalci so mesto večkrat obmetavali. Značilno za italijansko vojevanje je, da je stala na dan Vseh vernih duš na pokopališče vodeča cesta pod artiljerijskim ognjem.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 13. novembra. Uradno se danes razglša:

Rusko bojišče. Severno-zapadno od Czartoryska smo zopet en sovražni napad zavrnili. Drugače so se vršili le artiljerijski boji.

Italijansko bojišče. Veliki boji na Goriškem, ki so zavzeli nanovo značaj bitke, trajali so tudi včeraj naprej; zopet je sledil na vsej dosedanji bojni fronti napad napadu. O bujaninopori sovražnika ponesrečili so se pa v trdnem odporu naših, z nedosežnim junaštvom borečih se čet. Tudi tolminsko mostičje stalo je čez dan pod močnim artiljerijskim ognjem. Napad na naše postojanke ob Vršiču bil je odbit.

Južno-vzhodno bojišče. Naša Višegradska skupina zavzela je prednje postojanke nasprotnika v spodnji pokrajini Lima. Čez Ivanjico prodirajoče avstro-ogrsko čete priborile so si visočine od Vel. Livade in Crvene Gore. Neka druga skupina je po premaganju vseh vsled sneženja, mrazu in visokega gorovja nastalih težav v prostoru med dolino Ibara in Moravico važne visočine Šmrcek in Kosutica v naskoku vzela in nekaj protinapadov zavrnila. Armada Gallwitz priborila si je prelazne visočine v Jastrelac-gorovju in je vjela 1100 Srbov. Bolgarska armada nadaljevala je prehod čez Moravo.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 13. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Balkansko bojišče. Zasedovanje v gorovju se nadaljuje. Prelazne visočine od Jastrebaca (južno-vzhodno od Kruževaca) so od naših čet zavzete. Vjeli smo čez 1100 Srbov in zaplenili 1 kanono.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 14. novembra. Uradno se razglša:

Rusko bojišče. Po nekem vlogu v sovražno postojanko pri Czartorysku vjelo se je čez 1500 Rusov in zaplenilo 4 strojne puške.

Italijansko bojišče. Že ob začetku nove bitke so italijanski vjetniki izpovedali, da se bode mesto Gorico razstrelilo, ako bi se ne posrečilo je vzeti. V istini padlo je že v prvih dneh velikih bojev veliko število krogelj v mesto. Včeraj vzdrževala je sovražna težka artiljerija — preko nepremaganega mostičja — ljuti ogenj na Gorico. Medtem je bilo naperjeno brez uspešno napadalno delovanje Italijanov zlasti proti severnemu delu doberdobske visoke planote. Severno Monte San Michela smo mimogrede frontni koz na sovražnika iz-

gubili. Zvečer bil je s protinapadom zopet nazaj pridobljen. Ostali sunki Italijanov bili so vsi krvavo zavrnjeni. Pred oddelkom južno Monte dei sei Busi in pred goriškim mostičjem je že naš topovski ogenj vsak napadalni poskus preprečil. Več naših letalnih strojev obmetalo je Verono z bombami.

Južno-vzhodno bojišče. Armada Köveß je v uspešnih pogorskih bojih nadalje napredovala. Višegradska skupina se je po ljutih bojih spodnji pokrajini Lima približala. Ob cesti v Javor doseglo se je visočino Karageorgjev-Lanac, v dolini Ibara pa severni del hrbta Planinice. V zgornji pokrajini Rasine šel je vrženi nasprotnik čez Brus in Ploca nazaj. V teh bojih je armada vjela 13 oficirjev in 1200 mož. Armada Gallwitz potiska sovražnika nazaj v dolino Toplice. V zvezi so bolgarske bojne sile povsod napredovanju.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 14. novembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Rusko bojišče. Pri Podgaciji severno-zapadno od Czartoryska vsilile so nemške čete v ruske postojanke, vjela 1315 Rusov in zaplenile 4 strojne puške. Severno železnice Kowel Sarny ponesrečili so se ruski napadi pred avstro-ogrskimi črtami.

Balkansko bojišče. Armade Köveß in Gallwitz vrgle so na vsej fronti v deloma trdovratnih bojih nasprotnika zopet nazaj. Vjelo se je 13 oficirjev, 1760 Srbov in zaplenilo 2 strojni puške.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od ponedeljka.

K.-B. Dunaj, 15. novembra. Uradno se razglša:

Rusko bojišče. Boji pri Czartorysku prinesli so včeraj polni uspeh. Premagani sovražnik bil je pri Styrovem oboku čez reko nazaj vržen. Med svojim hitrim nazadovanjem je nasprotnik vse izgubljene vasi zažgal. S tem so 4 tedenski ljuti in slavni boji za Czartorysk istotako dovedli k nazadovanju Rusov v svoje prvotne postojanke, kakor svoj čas od Rusov polno upanja naznanjeni predorni poskusi pri Sienkocu ob Strypi. Že včeraj poročani plen se poviša.

Italijansko bojišče. Sovražno napadalno delovanje ob Sočini fronti je včeraj, morda zaradi hudega dežja, vidno ponehalo. V oddelku doberdobske planote pa se je ljuto naprej borilo. Na severni strani Monte San Michele se je Italijanom zopet posrečilo, v neko s težkim artiljerijskim ognjem napravljeno verzel naše postojanke vdreti. Močnejše sovražne sile, ki so zvečer severno tega mesta k napadu prihajale, bile so krvavo zavrnjene. Potem je zapričel naš protinapad, ki je izgubljeni frontni kos popolnoma nazaj dobil in sovražniku izredno velike izgube povzročil. Tudi močni italijanski napad proti Monte dei sei Busi se je kakor vsi prejšnji izjalovil.

Južno-vzhodno bojišče. Vse armade zasledujejo. Le mestoma se sovražnik še vstavlja. Naša Višegradska skupina je Črnogorce čez Lim nazaj vrgla ter Sokolovic in vzhodne visočine dosegla. Pri armadi Köveß se je zopet 850 Srbov vjelo ter 2 strojni puški zaplenilo. V dolini Toplice doseženo je Prokuplje.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od ponedeljka.

K.-B. Berlin, 15. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Armada Hindenburga. V pokrajini

Smorgon izjalovil se je ruski delni napad pod težkimi izgubami pred našo postojanko.

Armada Linsingen. V zvezi z vlogom v sovražno črto pri Podgaciji napadle so nemške in avstro-ogrsko čete včeraj ruske postojanke na zapadnem bregu Styra v vsej razširjenosti Rusi so vrženi; zapadni breg je od njih očiščen.

Balkansko bojišče. Zasedovanje se povsod nadaljuje. Včeraj se je pripeljalo v splošnem čez 8500 vjetih Srbov in 12 topov; od teh so vjelo bolgarske čete okoli 7000 mož in zaplenile 6 topov.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od torika.

K.-B. Dunaj, 16. novembra. Uradno se danes razglša:

Italijansko bojišče. Severni oddelk doberdobske planote bil je tudi včeraj pozorišče trdovratnih bojev. Za postojanke na obeh straneh Monte San Michele se bori dan in noč. Na severni strani gore vsilili so Italijani opetovano v naše črte. V večernih urah posrečilo se je pa, da se je sovražnika skoraj popolnoma prepodilo. Tudi bližinski boji v prostoru San Martina trajajo naprej. Pred goriškim mostičjem bil je en sovražni napad na visočino Podgoro zavrnjen.

Južno-vzhodno bojišče. Pri Gorazdi ob črnogorski meji praske. Na srbskih bojiščih gre zasledovanje povsod naprej. Avstro-ogrsko čete zavzele so pokrajino od Uvaca, Cigote Planino in visočine Javora. Neka nemška kolona generala Köveßa vjela je, na obeh straneh od Kraljeva v Novipazar vodeče ceste prodirajoča, Usce v svojo last. Bolj vzhodno prodirajoče avstro-ogrsko sile prekoračile so pri Babici cesto Raska-Kursumlje in vzele v naskoku srbske utrdbe na gori Lucak. Pri temu se je vjelo 3 oficirjev, 110 mož in 1 strojno puško. Nemške in bolgarske divizije približujejo se od severa in vzhoda cestnemu vozlju Kursumlje.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od torika.

K.-B. Berlin, 16. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Trije poskusi Francozov, iztrgati nam zopet dne 15. t. m. severno-vzhodno od Ecurie jim vzeti jarek, so se izjalovili. Na ostali fronti razven artiljerijskih in minskih bojev na raznih točkah nič bistvenega. Opetovano obstreljevanje mesta Lens po sovražni artiljeriji doseglo je v času od 22. oktobra pa do 12. novembra 33 mrtvih in 55 ranjenecv med prebivalci. Vojaške škode ni bilo.

Balkansko bojišče. Zasedovanje je v pravem napredovanju. Vjelo se je včeraj čez 1000 Srbov, zaplenilo 2 strojni puški in tri kanone.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 17. novembra. Uradno se danes razglša:

Rusko bojišče. Nič novega.

Italijansko bojišče. Včeraj se na Goriškem niso vršili nobeni večji infanterijski boji. Tudi delovanje italijanske artiljerije je bilo v razmerju s prejšnjimi dnevi znatno manjše. Položaj je na vsej južno-zapadni fronti nespremenjen. Predvčerajem obmetalo je eno naših letalnih brodovij Brescio z bombami. Letalci zamogli so velike požare opazovati. Vsi letalni stroji so prišli gladko nazaj.

Južno-vzhodno bojišče. Ob meji sandžaka boreče se c. in kr. čete vrgle so zadnje črnogorske zadajšnje oddelke čez Lim nazaj. Zasedovanje Srbov se povsod nadaljuje. Proti Sjenici prodirajoča avstro-ogrsko kolona vrgla je sovražnika iz njegovih močno branjenih pogorskih postojank severno od Ja-

ora. Nemške čete generala pl. Köveß stalo večeraj pol dnevnega marša od Raske oddane. V Kursumlju prišlo je do krajevnih bojev.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K. B. Berlin, 17. novembra. (W. B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Razven artiljerijskih in minskih bojev na posameznih točkah fronte ni ničesar pomembnega poročati.

Vzhodno bojišče. Rnski razruševalci obstreljevali so večeraj na severnem koncu Kurlanda Petragge in pokrajino južno-zapadno od njega. Drugače je polžaj nespremejen.

Balkansko bojišče. Zasedlovanje v gorovju napravilo je nadaljne dobre napredke. Srbi se niso mogli nikjer besede vredno vstati. Čez 2000 Srbov, 1 strojna puška in 2 topova ostalo je v naši roki.

Vrhovno armadno vodstvo.

Bolgarsko uradno poročilo od 13. t. m.

A. T. B. Po padcu trdnjave Niš šli so Srbi na levi breg Morave nazaj in so porušili vse mostove. Reka je tukaj 150 do 200 metrov široka in 2 metra globoka. Naslonjeni na utrjene in s težko artiljerijo oborožene postojanke trudili so se Srbi, v ljutih, z velikimi bojnimi silami izvršenih protinapadih našim četam prehod čez reko braniti. Kralj Peter je prisostvoval tem bojem. Tekom zadnjih dnuj zlomile so bolgarske čete obupani odpor Srbov in so prišle konečno na levi breg reke. Danes so prišle čete v Prokoplje, kjer so zaplenile 6 havbije in drugi vojni material ter vjele 7000 Srbov. Na kolodvoru Grejac zaplenili smo 150 vagonov. V noči od 12. na 13. t. m. poskusili so Francozi, napasti naše oddelke na desnem bregu Vardarja. Naše čete so napravile ljute protinapade in so jih vrgle na desni breg Karuza nazaj. Pri temu so Francozi izgubili 2 strojni puški s konji, 2 pogorska kanona in 56 mož vjetih, med njimi 3 oficirje.

Bolgarsko uradno poročilo od 14. novembra.

K. B. Sofija, 15. novembra. Na vseh frontah razvijajo se operacije za nas ugodno. Pri Prokuplju zaplenile so naše čete 480 kišt artiljerijskih krogelj, 220 kišt patron, 12 vagonov z raznim vojnim materijalom in en park s 16 pontoni. — Naš protinapad ob zapadnem Karazu (Crna Reka) južno Velesa (Köpiülü) končal je bil s tem, da so bili Francozi popolnoma na vzhodni breg reke nazaj vrženi. Naše čete vzele so v naskoku s nezadržljivo silo pod zvoki narodne pesni „Šumi Marica“ močno utrjene francoske postojanke.

Bolgarsko poročilo od 15. novembra.

K. B. Sofija, 16. novembra. (Poročilo bolgarskega generalštaba.) Na vseh frontah razvijajo se operacije za nas ugodno. Pri napadu na Kebane (20 kilometrov južno-zapadno od Leskovaca) smo 170 Srbov vjeli in zaplenili mnogo vojnega materijala. Boji trajajo naprej.

Naši letalci nad Verono.

Glasom zadnjih poročil izvršil se je prvi napad avstrijskih letalcev na italijansko mesto

Verono v jutru dne 14. novembra. Letalci so vrgli 15 bomb na raznih točkah mesta zlasti na Piazza d'Erbe. Ena bomba je ubila 18 oseb. Laški listi pravijo, da je bil napad od megle pospeševan. Trije letalni stroji so stopili v akcijo, od katerih je vsak 5 do 6 bomb vrgel. Ubitih je bilo 30 oseb, 20 težko, 19 pa lahko ranjenih. (To je odgovor avstro-ogorskih letalcev na barbarsko italijansko ob-streljevanje neutrjenega mesta Gorice. Op. uredništva).

Oko za oko, bomba za bombo.

Vojni tiskovni urad nam je poslal članek, ki ga čitateljem priporočamo v premišljevanje. Glasi se:

Skoro poldrugo leto je preteklo, kar divja z brezusmiljeno strahovitostjo vojna po svetu in tepta neusmiljeno blagor milijonov rodbin, spreminja v prah in pepel pred kratkim še cvetoča mesta, trge in vasi ter sila vse čustvovanje in mišljenje pod svojo železno zapoved, stori sovražniku tem večjo škodo. — Prav ta svetovna vojna, v katero so stopile države in narodi z vso silo in katere smoter torej ni premaganje kake armade, ampak premaganje celega državnega telesa, je pokazala vojno v njeni pravi furjiški obliki, ki jo je smatralo v mirovni kongresih in predlogih za razsodišča v go-ljufovo mirnost zazibano človeštvo za že davno premagano. Skoro poldrugo leto krvavega časa bi pač lahko zadostovalo, pripraviti svet do spoznanja, da ni vojna ukroten lev, nego divja bestija, ki vse razbije in razdere, kar ji pride pod njene grozne kremplje. Italijani so si hitro pridobili to spoznanje, ko se je žalostno izjavila njihova prazna vera, da je njihova vojna proti Avstro Ogrski nenevaren vlom v nezastraženo hišo. Bombardirali so brez obzirov cerkve in samostane, bodisi iz vojaške potrebe ali iz prešerne besnosti razdirati. Njim ni bila genevska zastava goriških bolnišnic znak pribežališča za ranjence, ki si ne morejo pomagati, nego primeren cilj za njihove topničarje. Njihovi pilotje so neizbiraje metali bombe na odprta mesta in so se malo brigali za to, če so bile poškodovane žene in otroci ali vojaki, ki se niso mogli braniti, ali umotvori v gradovih in v privatnih poslopih. Zdjaj pa, ko je med mnogimi bombami, padlimi na vojaške objekte trdnjave beneške, ena padla tik poleg njih in poškodovala Tiepolove freske, upije italijansko časopisje proti barbarom. Italijani, ki so nam napovedali vojno, naj imajo pravico, storiti nam vsako škodo, mi pa njim ne. Kolika je besnost, da si mi, barbari, dovoljujemo smatrati vojno za borbo z enakimi pravicami.

Na čast človeškemu razumu naj bo priznано, da Italijani svoje ogorčenje le hlinijo, da bi se špekuliralo na mišljenje barbarov, katerim so bili zakladi umetnosti vedno svetinje. To bi jim pač ugajalo, da bi pustili v prihodnje v miru njihova vojaška oboroževališča iz bojazni, da bi ne poškodovali kakega umotvora. Te sentimentalnosti so nas naši sovražniki temeljito odvadili s tem, da se v tej, nam vsiljeni vojni niso ustrašili nobenega sredstva, ki bi nam moglo po njihovem mnenju le količak škodovati. Oni so nam šele azodeli popolni pomen sveto-pisemskih besed: „Oko za oko, zob za zob“. Tisti sovražnik pa, ki se je najprej odtegnil zavezniški dolžnosti, da bi navidezno kritični uri vrgel hinavsko krinko od sebe in nas kakor zaplotnik zavratno napadel, je izgubil pravico do kakršnekolik obzirnosti. Mi nismo zapletli v vojno te dežele, ki hrani tako bogato število umetniških zakladov in zato moramo od-

kloniti vsako odgovornost, če ji nastane vsled vojne kaka škoda. Čutimo idealno izgubo, ki zadene ves civilizirani svet z uničenjem umotvorov, našo bolelost pa blaži dejstvo, da ima sovražnik materialno škodo, če mu vojni dogodki uničijo dedščino velikih prednikov, dedščino, ki mu je ljaba in draga ne toliko iz navdušenja za umetnost, kakor kot izdaten vir napitnin in kot sredstvo za privabljanje tujcev. Upitje italijanskega časopisja kaže, kako v živo so zadeti vedno dobro računajoči Italijani, če je njih tujska industrija količak oškodovana. Upati je, da pokaže to našim vojakom pot, kako odgovarjati na napade Italijanov na naše odprte kraje in bolnišnice. Naše žene in otroci, naši ranjenci, ki si ne morejo pomagati, so nam dosti ljubši, kakor mrtvi umotvori, naj bodo še tako velike vrednosti. Naj se nežnočutni svet ogorčuje nad barbari, če ne ostanejo dolžni primerne odgovora za zločine. Oko za oko, bomba za bombo. Ni naša krivda, da umetniški zakladi Italije v času najbrezobzirnejšega boja nimajo čuvarjev, vrednih njihove visoke kulturne naloge. Kdor sedi v stekleni hiši, ne sme začeti s tem, da ubija okna svojega sosedu.

Potopitev „Ancona“.

K. B. Dunaj, 13. novembra. Uradno se razglasa: O potopljenju italijanskega parnika „Ancona“ se razširjajo, kakor ni bilo drugače pričakovati, s strani sovražnega časopisja huj-skaška in nerensična poročila. Dogodek se je izvršil tako le: Podmorski čoln je vstrelil enkrat v svarilo pred zaporo parnika, nakar je ta bežal v polnem teku. Tako je sledil navodilu, katero je bilo uradno dano vsem italijanskim parnikom ob izbruhu vojne, da naj, ako jih hoče vstaviti kak sovražen podmorski čoln, kakor je njegova pozicija, ali zbežijo ali se zakadijo v čoln. Bežeči parnik je zasedloval podmorski čoln in ga obstreljeval, parnik se je ustavil, ko je bil parkrat zadet. Da zapustijo parnik, na katerem je nastala največja panika, je bilo dovoljenih 45 minut. Kljub temu so spustili s parnika samo del rešilnih čolnov in zasedle so jih po večini osebe posadke, ki so odveslale s prvimi čolni kar najhitrejšo daleč proč. Velik del čolnov, ki bi bili zadostali za rešitev vseh, najbrže ni bilo zasedenih. Po 50 minutah približno se je moral podmorski čoln umakniti pred neko hitro se bližajočo ladjo in je torpediral parnik, ki se je potopil šele po daljnjih 45 minutah. Ako je pri tem obilo potnikov zgubilo življenje, je krivda radi tega le na posadki, ker je parnik bežal, namesto da bi se bil vstavil na svarilni strel, in je tako prisilil podmorski čoln, da je streljal, in ker je posadka potem mislila le na svojo rešitev in ne na rešitev potnikov, za kar je bilo obilo časa in sredstev na razpolago. Da bi bil podmorski čoln streljal na polne čolne in na osebe, ki so plavale po vodi, to je tendenciozna izmišljotina, že ker je za podmorski čoln municija mnogo predragocena. Ko se je parnik vstavil, se naravno ni več streljalo nanj. Poveljništvo mornarice.

Konec izdajalca.

Bolgarsko uradno poročilo od 13. t. m. pravi:

Prvi srbski regiment deželne brambe se je uprl in je ubil svojega poveljnika, oberstlajntanta Pribičevića, enega glavnih povzročiteljev zarote za umor nadvojvode prestolonaslednika Franc Ferdinanda. Regiment razkropil se je potem v okoliških vaseh

(Božja kazen! Pribičević bil je rojen

Zahteva naj se dr. Oetker'jev „Backin“ (prašek za peči)
dr. Oetker'jev pudding-prašek
dr. Oetker'jev vaniljin sladkor.

ako se hoče imeti najboljše izdelke, vedno take, ki so se že skozi leta obnesli. Posnemanja, zlasti v podobnih zavojih, naj se v lastnem interesu zavrne. Izdelki, ki so se vsled svoje odlične kakovosti in svoje popolne zanesljivosti skozi dolga leta obnesli ter imajo svetovno ime, so

v Zagrebu, torej avstro-ogrski podanik. Bil je kot avstrijski oficir tudi v Gradcu znan. Pozneje je svojo avstrijsko domovino izdal; dezertiral je in se podal na Srbsko, kjer so ga seveda z odprtimi rokami sprejeli in je hitro kot srbski oficir avanziral. Pribičevič je bil duša one grozovite zarote, ki je končno v Seravju umorila nadvojvodo Franca Ferdinanda in njegovo soprogo ter je s tem tako rekoč dala neposredni vzrok za svetovno vojno. Pribičevič je potem postal na Srbskem — v deželi morilcev! — še slavnejši. Postal je obarstlajtnant in poveljnik deželnoobrambenega regimenta. Ali zdaj, ko se bliža kraljevinski državi konec, dosega je tudi tega izdajalca zaslužena kazen. Lastni srbski vojaki so se uprli in so ga ubili. Morda je to bolje zanj, kajti — škoda bi bilo štrika, s katerim bi ga bili naši vojaki na prvo drevo obesili, ako bi jim prišel v roke. Op. ur.)

Prosta Donava.

K. B. Orsova, 15. novembra. Danes so prve tri tovorne ladje iz Bolgarije, naložene z žitom, vozeče Donavo navzgor, prišle skozi Orsovo.

Srbi izpraznijo Monastir.

Pariški „Tems“ poroča iz Salonika: Srbi se pripravljajo na izpraznenje Monastirja. Vladina blagajna, tobačna režija ter vsi važni arhivi so bili že v Saloniki prevoženi. Družine konzulov, srbskih ministrov in boljših dostojanstvenikov podaliso se v Florino. Za odpotovanje konzulov je pripravljenih 4 avtomobilov. Srbska pošta ostaja v Florini in se od tam po avtomobilih v Monastir spravlja. Srbsko umikanje proti Novipazarju se godi pod izredno težavnimi okoliščinami. Težki topovi Srbov obtičijo v globokem blatu slabih cest. Srbi upajo, da jih bodo preživljali Italijani čez San Giovanni di Medina, kadar bodo njih armada v Albaniji skupaj zbrana. Zavezniki skrbijo, da se glede dogodkov v Saloniku varuje najstrožjo tajnost. Vse sumljive osebe se je izgnalo.

Kaj bo z Grško?

Kakor znano, sta na Grškem dve struji; ena, katere vodja je od Angležev podplačani bivši minister Venizelos in ki hoče na vsak način, da bi se Grčija udeležila vojne proti nam in našim zaveznikom. In druga struja, ki hoče varovati popolno nepristranost. Tej pametni struji je vodja sam kralj Konstantin in večina oficirjev. Kakor znano, je grški kralj Venizelos kot ministerskega predsednika odpustil. Novo nepristransko vlado pa je zopet Venizelos, ki ima v deželi še jako veliko vpliva, razrušil. Zdaj je kralj zbornico razpustil in se bodo nove volitve šele decembra meseca vršile. Do tega časa je tedaj izključeno, da bi Grčija stopila na stran naših sovražnikov. Sicer je pa itak od pametne politike grškega kralja Konstantina pričakovati, da ne bode zašla ta država na pot tistih, kateri si morajo vendar iz usode umirajoče Srbije kaj priučiti. Grčija zamore edino v prijateljskem razmerju z Bolgarijo in njenim mogočnim zaveznikom boljše bodočnost doseči.

Ruski proračun in novi davki.

K. B. Ruski proračun za l. 1916 kaže: redni dohodki 2.914.083.005, izredni pa 330 milijonov 882.192 rubljev; redni izdatki 3.174 milijonov 124.091, izredni izdatki pa 76 milijonov 791.100 rubljev. Skupni primanjkljaj znaša 327 milijonov rubljev, ki se bodo s kreditnimi operacijami krili. Uvedlo se bode tudi splošni dohodninski progresivni davek, reorganiziralo kmetijske in zemljiško-davčne določbe in uvedlo končno tudi začasni vojni davek za osebe, ki so proste vojne službe.

Japonci širijo revolucijo v Indiji?

K. B. Frankfurt a. M., 16. novembra. „Frankf. Ztg.“ objavlja sledeči brzojav svojega poročevalca iz Amsterdama: Od izbrano podu-

čene strani izvem, kar v angleška vlada že dolgo, da japonski odposlanci prekucijsko gibanje v Indiji pospešujejo. Vest, da se je japonski ministerski svet s položajem v Indiji pečal, je vsled tega v angleških vladnih krogih najživahnejše v nemirjenje povzročila. (Angleži so Japonce kot „prijatelje“ in „zaveznike“ poznali. Zdjaj pa jim hočejo ti zavezniki v juho pljuniti. Rumeni lopovi so tega zmožni. Op. uredništva.)

Dvajset zračnih napadov na Anglijo.

Zanimivo je, da je nemška zračna flotilja že dvajsetkrat uspešno angleško ozemlje napadla. Dne 15. januarja 1915 poleteli so „Zeppelin“ prvič v Yarmouth, Sandringham, Kings, Lyon, Sherringham in Cromer. Uničili so le v Yarmouthu več kot 70 hiš in mnogo mornariških naprav, v Kingsu 150 hiš in vodovod; v ostalih krajih pa so istotako povzročili požare in veliko materijalno škodo. Dne 12. marca sledil je napad na pristanišče Londona, katerega so dne 14. aprila ponovili. In tako je šlo naprej: dva napada v aprilu, štiri napadi v maju, trije v juniju; v juliju le eden, pa jako uspešni napad, pri katerem so „Zeppelin“ celo angleške bojne sile v moči večih križark in torpednih čolnov ter velikih letal nazaj pognali. Avgusta in septembra so se vršili tudi po trije napadi. Najuspešnejši napad pa se je vršil v noči od 13. na 14. oktobra. Glasom zajamčenih poročil iz zanesljivega vira postalo je več kot 1000 oseb v Londonu žrtav tega napada, več kot 100 poslopij je bilo močno poškodovanih ali požganih, vojskim namenom službe naprave težko zadete. Flieg', Zeppelin, flieg' . . .

(Pogosto nastopanje) prsnih bolečin pri mnogih osebah je posledica tega, da se prsa vedno zapira pred svežim zrakom. Take bolečine se označuje opravičeno „boleznj oblike“. Ako bi bila prsa opetovano neobčelena, bila bi cirkulacija krvi živahnejša in bi bolečine kar ne dopuščala. Brez dvoma so tudi pri neobčeleno živeh narodih prsne bolečine redkejše. Da se otrjenje prs povzroči, priporoča se vsakdanje masaže zgornjega trupla s Fellerjevim bolečine odpravljajočim rastlinskim esentnim fluidom z zn. „Elza-fluid“. Ta oživlja cirkulacijo krvi in etrja proti menjavni temperature. Taka umivanja z „Elza-fluidom“ učinkujejo pri osebah, ki imajo večkrat prsne bolečine, blagodejno. 12 steklenic tega dobrega domačega sredstva pošilja povsod franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 241 (Hrvatsko). Priporoča se, naročiti obenem Fellerjeve mlo odvajalne Rhabarbarokroglice z zn. „Elza-kroglice“, 6 škatljic za 4 K 40 vin. franko. Ta dva izbrana domača sredstva bila sta na mnogostevilnih razstavah premirana in s tisočeriimi zahvalnimi pismi čašena ter sta vedno zanesljiva. Vedno naj bi bila v hiši. (t)

Izpred sodišča.

Težko kaznovani vojni liferant.

Gradec, 15. novembra. Pred c. in k. sodnijo vojaškega komanda v Gradcu se je danes razpravljalo proti lastniku prodajalne mleka Karlu Nedderey zaradi zločina po § 502 v. k. p. Predsedoval je sodnji oberst Schrotz, razpravo je vodil hauptman dr. Makula, vojaški pravdnik pa je bil dr. Eisenle. Javna sodba po tajni razpravi, ki je celi dan trajala, se je glasila na 6 let težke ječe, poostrene z enim trdim ležiščem vsaki mesec ter na degradiranje od gefreiterja na infanterista. (Obtoženec bil je od vojaške službe za vodstvo svoje trgovine oproščen.) Kot olajšalno se je smatralo dobro ime obtoženca in njegovo priznanje, kot obtežilno pa vojni čas. V vtemeljevanju sodbe se je reklo, da je obtoženec kot vodja trgovine, katere dobiček jemlje za se, za vse dogodke v trgovini odgovoren. Obtoženec ni samo na zasebne kupce in proteljale posneto kot polnovredno mleko oddajal, marveč je tudi vojaško intendantco z dobavo slabega, posnetega mleka na vojaške bolnišnice oskodoval. Ranjenim in bolanim je množina in dobrot mleka predpisana. Oddano posneto mleko je tako, ki je svojo redilno vrednost deloma izgubilo. Obtoženec je torej zaupanje vojaške intendantce zlorabil; zaradi tega se je to visoko kazen določilo. Kazenska mera za zločine po § 502 v. k. p. leži med 5 do 10 let. Obtoženec je naznanil potom svojega branitelja pritožbo.

Santa Lucija.

Prinašamo v italijanskem izvorniku ter v ednostavnem slovenskem prevodu zanimivo pesen, ki jo zdaj naši vojaki in tudi civilno prebivalstvo na južnem zapadu prepevajo. Pesen, ki s posebnim humorjem zasmehuje izdajalske Italijane, se poje po znani melodiji „Santa Lucia“ in bode cenjene čitatelje gotovo vrlo zanimala. Evo jo!

Sul mare vigila La nostra flotta, Sul Krn l'armata Vince la lotta; Evviva l'Austria E l'Ungheria, Santa Lucia, santa Lucia!	Straži na morju Naše brodovje, Na Krnu pobija Sovražno rogovo! Živla Avstrija In Ungerija! — Santa Lucia, santa Lucia!
Vicin l' Isonzo Sta Emanuele Col naso in aria Guarda le stelle: »Lasciami entrare, Gorizia mia! Santa Lucia, santa Lucia!	Tik tam ob Soči Emanuel zdihuje, In z nosom on kvišku Zvezde opazuje: »Dovoli, da vstopim, Gorica mila! — Santa Lucia, santa Lucia!
E Gabriele Ha la chitara Canta la solita Canzone amara: »Vieni Trieste Igrata fia, Santa Lucia, santa Lucia!	I Gabriele Nosi kitaro, Tužno prepeva Svojo pesmico staro: »Pridi, oj Trst, Za te se pobija! — Santa Lucia! Santa Lucia!
Anche Cadorna Canta in terzetto, Guanta le lagrime Col fazzoletto: »Perchè non vieni, Vittoria mia, Santa Lucia, santa Lucia!	Tudi Cadorna Prepeva v tercetu Z robcem si solza Nabira v aržetu: »Zakaj nisi nagnila Se mi zmaga, ti mila! — Santa Lucia, santa Lucia!
E in coro cantano Garibaldini: »Siamo briganti, Tutti assassini; Di questi monti Scampemo via, Santa Lucia, santa Lucia!	In v koru prepevajo Garibaldinci: »Mi smo vlomilci, Vkup vsi morilci, Zbežimo od teh hribov Že je zdaj sila! — Santa Lucia, santa Lucia!
E fra le nuvole In un frenato Pallone dindola Un bel soldato: »Vedi in Italia Gran carestia, Santa Lucia, santa Lucia!	In v zrakoplavu Med temnim oblakom Ki se vzdiguje Z vrlim vojakom: »Glej, v Italiji Je strašna draginja! — Santa Lucia, santa Lucia!
Tutti i malani Tifo e colera, Balle nemiche Ne buta in terra; Ah, mutandine, Dissenteria, Santa Lucia, santa Lucia!	Legar in kolera In druge bolečine Kroglice sovražne Ob tla so nas bile . . . Ah, moje hlačice — Disenterija, — Santa Lucia, santa Lucia!
E siora Elena A Mramare Un bagno tiepido Vorrebbe fare; Un pescecane: »Ahi, mamma mia! Santa Lucia, santa Lucia!	In lepa Elena V Mramaru Kopala se rada Ob solčnem bi žaru! Ah — moja mamica: Morska zver tam je b'la! Santa Lucia, santa Lucia!
E Salamandra Con sior Sonnino, Corrono al fronte Na non vicino: »Siamo nemici D'artiglieria, San'a Lucia, santa Lucia!	In Salamandra Z gospodom Sonnino Bežita v vrste A ne — v bližino: »Ker njih neprijatelj Je artiljerija! Santa Lucia, santa Lucia!
Emanuele, Ben disperato Dice: »Cadorna, Diventato matò; Tornemo a Napoli, In osteria! Santa Lucia, santa Lucia!	Emanuele Pač slabe je volje In reče Cadorni: »Znoret je bolj, Ajdiva v Napoli! Tam je ostarja! Santa Lucia, santa Lucia!
Passar l' Isonzo, Se un osso duro; Su le montagne Se troppo scuro: »Mai più non vedo, L' Austria-Ungheria, Santa Lucia, santa Lucia!	Pregaziti Sočo, Huda težkota, Tamkaj v gorovju Je grozna temnota, — Nikdar več videl te Avstrija-Ungerija — Santa Lucia, santa Lucia!
Arrivederci, Cari Italiani; Forse a Milano Oggi o domani Verremo a prendere La Lombardia! Santa Lucia, santa Lucia!	Torej na svidenje Dragi Italijani, Mogoče že danes Ali jutri v Milani, Tamkaj se snidemo Le naša je Lombardija! Santa Lucia, santa Lucia!

Kmet in vojna.

Dne 23. oktobra je imela družba „Deutsch-nationale Vereinigung“ v Kremsu zborovanje, na katerem je imel okrajni sodnik Rochowanski predavanje, katerega zanimivejše točke naj tudi mi v kratkem objavimo:

„Govoril naj bi danes o kmetijstvu po vojni, to se pravi o željah kmetijstva v času po vojni, v čemur vidi svojo nalogo v zmagoviti, omlajšani Avstriji in kaj pričakuje o vodilnih krogih v podporo svojega velikega, pomembnega delovanja. Preje pa moram nekaj besed o kmetijstvu in kmetu v vojni povedati. Pač pri nobenem stanu ni veliki boj z vsemi svojimi postranskimi pojavi v vse staronavadne razmere posegel, svoje pripadence pred tako težka vprašanja in naloge postavil, kakor pri kmetijskem stanu. In mislim, da ni noben stan toliko žrtve na oltar domovine prinesel, kakor kmetški. Krepko kmetijsko prebivalstvo, ki se je v mladostnem studencu enostavnega, rednega kmetijskega življenja svežeje vzdržalo, kakor meščan v nervoznem, hujskajočem beganju velikega mesta, postavilo je neštete boritelje v vrsto bojevnikov za domovino in domače šege. Mladenič in starejši mož poprijela sta za orožja in sta pustila dom in hišo zvesti ženi, otrokom ali sivim starišem, ki so se že po dolgih letih težkega dela na svoj starinski delež nazaj podali. In medtem ko se je vojak zunaj z mečem za domačo zemljo boril, imeli so zaostali nič manjšo dolžnost za domovino izpolniti. Skrbeti so imeli, da branjena zemlja svoje branitelje tudi redi. Ravno v tej vojni prišla je zasmehovana beseda o agrarni državi zopet do časti. Ko nas je hotela angleška nasilnost in preziranje vsacega mednarodnega prava z ženo in otroci izstradati, takrat je bilo treba pokazati, da zamoremo na lastnih nogah stati! K temu pa je bilo potrebno, da je na deželi vsak na svojem prostoru: žena, otrok in starček. In tu se je videlo ženo, ki je v težkih skrbih na daljnega soproga mislila skrepko roko plug voditi, voz peljati, tu se je videlo otroke in starčke, ko so božji dar spravljali, kakor da bi jim zavest svoje dolžnosti in odgovornosti velikanske moči dajala. In tako se je posrečilo! Zavrtnja je zahrbtni napad naših sovražnikov in brez tuje pomoči zamoremo veseli in sigurni v bodočnost gledati vsled našega kmetijstva. Označba „agrarna država“ postala je častni naslov, za katerega se zdaj celo kramarski narod Anglije poteguje, ki trdi, da zamore potrebe svoje dežele kriti, čeprav to na daleč ni mogoče.

Kaj pa je dalo starišem, ženam in otrokom naših kmetov moč za njih težko in veliko nalogo? Bila je ljubezen za staro podedovano domačo zemljo. V velikih mestih, kjer so ljudje skupaj stisnjeni v malih stanovanjih, ne čutijo veselja do posesti lastne zemlje. Drugače je pri kmetu. Pa če je zemlja še tako slaba in kamnita in če zahteva težko delo, vendar je to kos zemlje, na kateremu so pradedje, stari oče in oče v potu svojega obraza košček kruha pridelali. Nikdar ne zavida ubogi pogorski kmet lastnika v dolini zaradi njegovega lastnega dela na posestvu. Ta ljubezen do grude napolnila je vse, one zunaj na bojišču in te doma ostale! Tako so izpolnili radi in lahko ter polno svojo dolžnost. V poročilu o grozni bitki pri Tarnowu je bilo čitati, da so sredi divjanju bitke kmetje s plugom med obema armadama globokere zapijali, ki so jih napravile granate v ljubljeno domačo zemljo. Tak je bil kmet v vojni!

In kaj si želi kmet po končani veliki vojni? Pokazal je, kaj zamore storiti tudi v najtežavnih razmerah in da zamore svoj narod prehraniti tudi brez Amerike ter druge tuje pomoči, vključ temu da je poraba v vojni mnogo večja. Zato pa upa kmet tudi na varstvo in pospeševanje svojega stanu. Mi smo napredna stranka in zahtevamo tedaj, da se daje kmetu priložnost za duševno izobrazbo. Kajti boj za obstanek v sedanjosti zahteva duševno oboroženega moža tudi v kmetijstvu. Ravno vojna je kmeta pred toliko novih vprašanj postavila in moral je mnogo novega poskusiti.

Zahtevamo tedaj izdatno izobrazbo našega kmetijskega prebivalstva v splošnem in v stanovskem oziru.

Zahtevamo nadalje pospeševanje našega poljedelstva in naše živinoreje. Ravno zdaj v vojni se je izpoznalo pomen dobrega kmetijskega stanu. Zato bode tudi vsak do tej zahtevi pritrldil. Upamo pa vsled tega tudi iz polnega srca, da se pri novi ureditvi pogodbe ne bode pozabilo na pridnega našega avstrijskega kmeta in da se bo i njegove interese toplo zastopalo.

Želimo pa tudi zdravo zemljiško reformo. Sveta, od krvi junakov gnojena zemlja domovine naj ne služi brezvestni špekulaciji zemljiških oderuhov, ki ne poznajo svetega čuta za lastni košček zemlje, temveč katerim je zemlja le sredstvo za obogatitje. Mi zahtevamo zlasti vplivno varstvo naših malih kmetijskih posestev pred razkoševanjem in osleparjenjem. Potem ne bode več mogoče, da velike planjave nekdanj plodovite njivske zemlje, ki je dajala mnogim prebivalcem države kruha, zdaj le zapuščene lovskemu veselju služijo. Potem bode zopet krepki stan malih kmetov cvetel in prospeval, ki daje državi pač mnogo več krvnega in premoženskega davka nego veliki posestniki.

Zahtevamo pa tudi izdatno preskrbo za naše domu prihajajoče invalide. Pripadnik kakega drugega stanu zamore, če se vrne kot vojni invalid, lažje se vrniti k svojemu poklicu ali pa najti podobno delo. Kmet z eno roko ali eno nogo pa je res bogi vrag! Takaj bode treba skrbeti, da ti ljudje v kmetijstvu lahko še toliko koristnega dela storijo, da jim ni treba javno beračiti, kar jim itak politične pravice odvzame. Končati se mora čas, da bi postali invalidni vojaki — berači. Domu prihajajoči vojak naj dobi košček zemlje kot lastnino, katero je branil s svojo krvjo; dati se mu mora priliko, da ustanovi v miru svoj dom in postane tako delavni in koristni član države.

Za bolgarski Rdeči križ.

Naša domovina je dobila novega zaveznika. Junaški bolgarski narod je, ne da bi se pustil premotiti od naših lakovnih sovražnikov stopil na našo stran in na stran Nemške države, spoznavši, da more samo tukaj v pogumni skupni borbi doseči njegova domovina blagor in blagoslov, in njegovi otroci cvetočo, varno in nemoteno bodočnost. S prodirajočo silo, ki more po tako kratkem času po balkanski vojni obuditi v nas vseh začudenje, prodirajo bolgarske čete v deželo glavnega sovražnika in nam pomagajo izpolniti usodo, ki si jo je Srbija sama nakopala.

Avstrije namen, postaviti most do orient, kjer izvršuje naša zaveznica Turčija čudežna dela, se bo udeležil sedaj po dolgih homitijah. Mi čutimo velikost tega svetovnozgodovinskega trenutka, v katerim se bo skovala trdna zveza zvestobe od Severnega morja do zlatega roga, v kateri bo nova čveterozveza Nemčija, Avstro-Ogrska, Turčija in Bolgarija s čisto vestjo in iskreno zvestobo zapla pot stari čveterozvezi, izrodka lakavosti in hinavščine!

Da se pa more izpolniti tako visok namen naše monarhije, k temu je pripomoglo junaštvo Bolgarije, njen visok sklep, kateri za to večna hvala.

Nam Avstrijcem pa pristoja, da te zahvale ne odlagamo do mirovnega časa, naša zvesta dolžnost je, da junaškemu bolgarskemu narodu že zdaj z vsemi močmi pomagamo. Najprvo in najvažnejšo pomoč jim moramo dati storiti s tem, da skrbimo za njene tudi za nas ranjene vojsčake. Zahteve obeh s tako silo peljanih balkanskih vojn so sredstva bolgarskega Rdečega križa skoro izčrpale. Zatorej mora Avstrija takaj najpoprej pomagati. Da bo pomoč izdatna, se ne sme zamuditi nobeden trenutek. Zatorej se bodo darila za bolgarski Rdeči križ pobirala že sedaj

pri c. kr. namestniškem predsedstvu in pri njegovi nabiralnici v Gradu, 2. nadstropje, vrata 17, Gradec, in pri pisarniških vodstvih graških dnevnikov. Brez ozira na mnoge druge uredbe vojne pomoči, ki potrebujejo pospeševanja splošnosti, upamo doseči velike pomoči v okrepilo našega novega zaveznika, ki se je svoj čas tudi Rdečemu polumeseču v zavezniškozvestem mišljenju požrtvovalno podelila. Mi po najboljši moči opravimo svojo lastno hišo, ako pomagamo junaškemu bolgarskemu narodu v delavni, marljivi ljubezni do bližnjega, v znamenju Rdečega križa.

Predsedstvo deželnega pomožnega društva in društva gospa Rdečega križa za Štajersko.

Razno.

August Stanitz st. †.

Umril je na Bregu pri Ptuju splošno znani posestnik, gostilničar in mesar g. August Stanitz v 73. letu svoje starosti. Pokojnik je bil mož stare štajerske korenine, poštenjak od pet do glave, zanesljiv in odkriti značaj, ki ni poznal nobene hinavščine in nobene zahrbtnosti. Skozi vse svoje življenje deloval je tudi za javnost in blagostanje ljudstva. Bil je skoraj 30 let član občinskega zastopa na Bregu pri Ptuju in dalje časa tudi župan. Z vsem srcem bil je tudi vedno pristaš naše napredne štajerske stranke. Požrtvovalni mož, katerega poznajo gotovo tudi vsi kmetje v našem okraju, ostal bode vsem v najboljšem spominu. Naj mu bode domača zemljica po trudapolnem življenju lahka!

Pozor špeharji! Občinski svet ptujski je sklenil, da se vršijo špeharski sejmi v Ptuju zopet vsaki petek. Opozarjamo špeharje nato in upamo, da se bodejo živahno udeleževali teh sejmov.

Vozniki, ki bi vozili drva, naj se čimpreje oglašijo pri okrajnem zastopu v Ptuj.

Pomanjkanje krompirja. C. k. namestništvo nam piše: Z ministerjalno odredbo od 22. septembra 1915 se je določilo najvišje cene za krompir, ki so tako nastavljene, da se v času od oktobra 1915 pa do maja 1916 avtomatično povišajo. Ako vključ ugodni žetvi še ni povsod v pričakovani meri krompirja dovolj na sejem prišlo, potem je glavni vzrok tega v tem iskati, da producenti velike množine krompirja s špekulativnim namenom nazaj držijo, da jih bodo po poznejših višjih cenah prodajali. Povišanje cene v poznejših mesecih pa krijejo le vsled gnilobe krompirja nastale izgube in troške zaloge, tako da v poznejših časih ne bode doseči nobenega večjega dobička. Pri izredno veliki žetvi krompirja v tem letu ni izključeno, da bode v spomladi ponudba krompirja večja nego povpraševanje po njim, tako da bodejo producenti pod gotovimi pogoji prisiljeni, oddajati svoj krompir tudi pod najvišjimi cenami. Dobičkaželjno zadržavanje krompirja ni torej samo iz stališča splošnosti povsod škodljivo, — zlasti ker se krompir letos vsled deževnega vremena ne drži dolgo! — temveč zamore tudi producentom samim občutno škodo prizadeti. — Opozarjamo kmetovalce na ta odlok ces. kralj. namestnijske, ki je gotovo nepristranska. Kdor zadržuje krompir, ne škoduje samo kupcem, marveč v prvi vrsti sam sebi. Kajti krompir mu bode v veliki meri segnil, cena pa bode pozneje padla.

Uspehi domačih letalcev. Kakor je poizvedeti iz poročil c. kr. avstrijskega Aero-kluba „Mitteilungen des k. k. österr. Aero-Klubs“ z dne 5. oktobra t. l. je šefpilot „Hansa und Brandenburgischen Flugzeugwerke, A. G.“, Franz Reiterer iz Kindberga, postavil in dosegal dne 22. in 29. septembra t. l. tri nove višinske svetovne rekorde. Dne 22. septembra predpolno se mu je

posrečilo z dvokrovom s štirimi pasažirji v 58 minutah doseči višino 5000 m; na večer istega dne s tremi pasažirji v 68 minutah višino 5500 m in 29. septembra z dvema pasažirjema pri slabem vremenu višino 6500 m.

Štajerska domobrantska regimenta iz Gradca in Maribora lahko štejeta dan 11. novembra za svoj častni dan. Silovito so navalili Italijani na Kras, ali ta dva regimenta sta s svojim ognjem preprečila nešteto italijanskih naskokov. Na bataljon hauptmana K., opetovano odlikovanega junaka mariborskih domobrancev, so Italijani popoldne petkrat napravili naskok. Naši Mariborčani so jim klical: iz tisoč grl: „Avanti!“, ali Italijani so prišli „avanti“ samo toliko, da so imeli prav velike izgube. Ob tako hrabrih bojovnikih, kakor so ti štajerski domobranci, se razbije vsak italijanski naval.

Koroška infanterija se je odlikovala v bojih za Kraško planoto posebno 26. dan bitke, to je bilo dne 12. novembra. Italijani so naskakovali z vso silo, in sicer so poslali v boj svoje sveže infanterijske čete. Kakor je Napoleon pošiljal svojo staro gardo, da odloči konec boja, tako so mislili tudi Italijani, da dosežejo s svojo gardo, z bersaglieri to, česar niso mogli doseči aktivni regimenti in mobilna milica tekom 25 dni. Ali ne bersaglieri, ne druge čete niso nič pridobili. Zopet so bili lovci naših plinskih dežel, ki so odbijali sovražnika, in poleg njih koroška infanterija. Ljuto so jo napadali Italijani, pa so bridko čutili moč Korošcev.

Ne dajte ječmena in ovsa v mleto! Pokazalo se je, da kmetovalci po mnogih krajih dajejo oves in ječmen — deloma sam, deloma mešan z drugim žitom — v mline za moko. Kmetovalci se opozarjajo, da je po ministrski naredbi z dne 21. julija drž. zak. štev. 203 to prepovedano in se bo poleg kazni oves in ječmen zaplenil, če se še najde v kakem mlinu. Kot krušno žito je določena pšenica, rž in kjer se je kaj pridelalo, tudi ajda. Kdor krušnega žita ni toliko pridelal, kolikor ga dovoljuje zakon za porabo njegovi družini, prejme od županstva potrebno množino pšenice, oziroma ržene moke. Od ječmena in ovsa pa si sme odbržati vsak kmetovalec le toliko, kolikor ga rabi vsakdo za seme in poleg tega za krmo: od ječmena eno četrtino celega pridelka, od ovsa pa, kdor ima konje, po en kilogram za enega konja na dan. Ostala množina ječmena in ovsa pa se mora oddati komisijonarjem Zavoda za promet z žitom.

Preskrba naših čet s sredstvi proti mrazu. Iz vojnoporočevalskega stana: Preskrba naših čet s sredstvi proti mrazu je uvedlo vrhovno armadno poveljstvo sporazumno s c. in kr. vojnim ministerstvom že zgodaj. Treba je bilo izredno velike množine odposlati, potrebno je bilo več tisoč vagonov, da se je pripeljalo pripravljene množine v področje armad in velike kolone avtomobilov in vozov so spravile do čet skrbno pripravljena sredstva proti mrazu.

Kako se godi našim vojnim vjetnikom v Rusiji. „Sl. N.“ poroča: Iz Sibirije je pisal te dni neki slovenski častnik svojem med drugim: „Tu sta me dobila tudi nadporočnik Godise in stotnik Popasje“. Ni težko uganiti, kedo da sta ta dva gospoda. Treba je njuni imeni postaviti le drugo poleg drugega: Godise popasje! — K temu le pripomnimo, da se ruskim vjetnikom pri nas res tako godi, kakor se jim morda še nikdar ni godilo. Debelijo se pri obilni hrani in malem delu. Naši vojaki pa živijo na Ruskem po pasje!

Na tuje troške. C. k. štajersko namestništvo je preklalo dne 24. junija 1886 rojenega v Allerheiligen okraj Müzzschlag pristojnega brezposelnega natakarja Ivana Konsteiner, kateri pohajkuje pri raznih županstvih in proti na račun svoje domovinske občine doarne podpore. Kjer bi se še utegnil pojaviti, naj se mu, če ni posebne in nujne potrebe, ne da ničesar, marveč naj se z njim postopa po vlačugarskem zakonu.

Zaprl so v Celju bivšega oberlajntanta Gvidona Hofmanna, doma iz Rogatec. Ko je Hofmann izgubil svojo oficirsko službo, je odšel na Dunaj in se tam preživljal, kakor je pač vedel in znal, dokler ni bila razglašena mobilizacija. Tedaj je moral pod zastavo kot infanterist, a je kmalu postal feldwebel in je bil v vojni tako močno ranjen, da je bil odpuščen

od vojaške službe. Vrnil se je zopet na Dunaj in je pričel izvrševati razne sleparije. Da bi imel pri temu večji uspeh, si je obesil na prsa veliko in malo srebrno ter bronasto hrabrostno medaljo, dasi mu ta odlikovanja niso bila nikdar podeljena. Naposled so mu postala na Danaju tla prevročna in odhitel je v Celje, kjer so ga pa hitro zaprli.

Nesreča. V delavnih južne železnice v Mariboru se je podl oder pri neki stavbi in se je zidar Person ubil; zidar Kalunda pa je bil težko poškodovan.

Cerkvena tatica. Na Sladki gori pri Smarjah je prijel mežnar postopačinjo Terezo Veit, ko je skušala ukrasti v cerkvi nabiralno puščico. Oddal je tatico orožnikom. Veit je bila isti dan šele iz celjskega zapora izpuščena.

Zaprl so pismonošo Antona Goršek v Petrovčah pri Žalcu, ker je poneveril mnogo denarja, ki bi ga imel strankam prinesiti.

Rudarska nesreča. V savskem rovu v Trbovljah ponesrečil je delavec Albin Potokar. Odrngalo mu je prste obeh rok in mu razmesarilo roke do laktov. Spravili so nesrečnega v bolnišnico.

Tat. V Slov. Gradcu so zaprli poštnega slugo Franca Ferka, ki je poneveril 1190 kron. Tudi lastnega svojega očeta je za več kot 70 kron osleparil.

Obtožbo radi veleizdaje je vložilo zagrebško državno pravdišče proti poslancu drju. Srjanu Budisavljeviču, zdravniku v Sremskih Karlovcih, drju. Lazaru Popoviču, odvetniku v Glini, drju. Milanu Metikošu, profesorju v Zemunu Gjuri Gavriloviču in privatnemu uradniku v Sremskih Karlovcih Milanu Teodoroviču.

Požrešni prekupčevalci. List ogrskega poljedelskega ministristva poroča, da je nek posestnik mlina Bekesza bi prajšnje leto kupil 2000 prešičov za 200 000 kron. Letos jih je prodal za 1.600.000 kron. Ako odtegnemo 800.000 kron prehranjevalnih stroškov, zaslužil je ta prekupčevalec pri 2000 prešičih več kot pol milijona kron, namreč 600 000 kron.

Sv. Lenart sl. g. Piše se nam: Od strani tukajšnega c. k. davčnega urada se je takoj z začetkom vojne med z vojnimi doneski podeljenimi ženskami pričelo zbirco v prid „Rdečega križa“. Do konca septembra 1915 se je vpslalo na vojni oskrbovalni urad na Dunaju svoto 3643 kron. V mesecu oktobru t. l. je pokazala ta zbirca uspeh od 380 kron; to svoto se je porabilo za nakup 19 kotlejev za čaj za južno-zapadno armado. Prirediteljem te tako uspešne zbirce gre pač vsa čast in hvala!

Razpečava riževih otrobov kot krmilo. Izrabljaje sedanje izredne razmere, spravljajo posamezne trgovske tvrdke odpadke riža, „riževe otrobe“, s hvalisanjem kot krmilo v promet. Ker so ti odpadki samo zmlete riževe lupine, ki nimajo nobene vrednosti in jih sploh ni smatrati kot krmilo, je odredilo c. k. poljedelsko ministristvo, da se udeleženi krogi pred prodajo tega blaga kot krmilo najnujnejše svarijo.

22 sinov na bojišču. V Ahlbecku na Nemškem (Pommern) živi krojaški mojster Ferdinand Egliniski, ki ima 22 sinov v vojski. Egliniski je sedaj tretjič oženjen in ima vse skupaj 30 otrok. Prirostemu krojaču gre čast, da ima, kakor je sedaj nespodobno dognano, največje število sinov na bojišču.

Vpoklic 42—50 letnih. Prekmurske „Novine“ poročajo iz ne vemo katerega vira, da pred mesecem marcem 1916 od 42 do 50 let stari možje, ki so bili spoznani za vojaško službo sposobni, ne bodejo vpoklicani.

Oprostitev živinorejcev. Vojno ministristvo namerava ukreniti vse potrebno, da se moški letnikov 1865 do 1872, ki krmijo živino (posestniki in blapci) na kmetskih posestvih, skozi ni nobene druge moške moči na razpolago, za zimsko dobo 1915/16 oprostijo od črnovojniške službe. Tozadevne prošnje se morajo vložiti pri c. k. okrajnih glavarstvih.

Ovčja volna je vsa zasežena. S 15. novembrom je vsako razpolaganje z zaseženo ovčjo volno prepovedano. Zaloge volne se morajo nanzanjati glavarstvu vsacega 1. in 8. v mesecu.

Grozdne pečke. Kakor nam poroča avstrijska centrala za olje in maščobo na Dunaju I., Stubenberg 8/10, so se strokovnjaki prepričali s posebnimi poskusi, da se še, tudi iz plesnivih

in črnih tropin lahko s pomočjo rešete dobi grozdne pečke. Ljudstvo je mnenja, da črne in plesnive tropine niso več zaplenjene. To mnenje je napačno. Ljudstvo se torej opozarja na vladno odredbo z dne 14. okt. 1915, katera določa, da se morajo vse grozdne pečke oddati zgoraj označeni centrali na Dunaj za ceno 20 vin. 1 kg. Pečke se morajo doobora posušiti in poslati naravnost omenjeni centrali.

Iz ruskega vjetništva. G. Franc Virant iz Žalca, ki je služil v inifr. reg., piše iz Obojana v guberniji Kursk z dne 20. oktobra: „Od 20. aprila naprej sem v službi pri nekem dobrem gospodu, kjer mi ničesar ne primanjkuje. Sem zdrav, le sive lasi sem že dobil. Takaj je vse mnogo cenejše nego pri nas, vendar pa mi primanjkuje denarja, ker nisem do danes nobenega dobil. Konrad Jonke iz Oplotnice dela tukaj kot mlinar in Bernard Lednik iz Andorfa pri Celju kot tesar; drugi so oekarniški in poljski delavci ali pa vozniki. Gre vsem dobro.“

Varujte živali po zim! Štajersko društvo za varstvo živali (Gradec, Jakominigasse 13) opozarja, da je škodljivo, pustiti konje pri mrzlem vremenu nepokrite na mrzlem stati. Tudi je podkove, zlasti pri mokrem potu, večkrat pooprstiti in konjsko opremo v gorkem hlevu shraniti. Ako se daje konjem ledeno mrzlo železje v gobce, se jim prizadene težke bolečine in poškodba. Železne dele naj se pred rabo v toplo vodo pomoči ali pa s toplo cunjjo krepko obriba. To je tudi treba, ako se konje v prostem krmi in se jim železo iz gobca vzmame. — Hlevskega psa na verigi se mora pred mrazom in snegom zadostno varovati; ležišče mora biti čisto in toplo. Bogato krmljenje in vsak dan par ur prostega gibanja je za zdravje psa potrebno.

Ogenj v železniškem vagonu. Na postaji v Sevnici je nenadoma nastal ogenj v nekem vagonu, v katerem sta bila tudi dva soda špirita. Delavec, ki je ogenj prvi opazil in ga skušal pogasiti, se je hudo opekel. Vsebina vagona je popolnoma zgorela. V vagonu se je nahajala tudi zapuščina na srbskem bojišču padlega hauptmana Albina Pero.

V Dravo skočila je v Mariboru 18 letna blagajničarka Adela Zoteli zaradi neke neozdravljive bolezni. Mrliča nesrečnega dekleta še niso našli.

Srbski plen. Nemški generalfeldmaršal von Mackensen je odredil, da pripade ves na Srbskem napravljeni plen, sestoječ iz mnogoštevilnih topov in drugega vojnega materijala, skladišč in vagonov, Bolgariji. Kakor poročajo iz Sofije, je izzval ta ukrep bolgarski javnosti navdušeno hvaležnost.

Srbski državni arhivi. Iz Sofije poročajo, da so se Bolgari v Nišu polastili tudi tamkajšnjih državnih arhivov, v kolikor jih srbska vlada na svojem begu ni mogla vzeti seboj. Tudi privatni arhiv kralja Petra se nabaja baje v bolgarskih rokah. Med dokumenti so našli tudi najnovejši srbsko vatkanski konkordat.

Cirilica v Bosni. Bosanska vlada je na vse oblasti, vse urade in zavode določila izključno rabo latinice in prepovedala rabo cirilice. V cirilici pisane vloge smejo uradi pač sprejemati, reševati jih pa morajo v latinici. To velja tudi za občinske urade, trgovsko in odvetniško zbornico ter podobne korporacije. V šolah je rabiti izključno latinico; samo pri pravoslavnem veronku je še dovoljena cirilica.

Japonci in Formoza. Na podlagi kitajsko-japonske pogodbe iz leta 1895 je pripadel otok Formoza Japonski. Od tedaj skušajo Japonci otok z vsemi sredstvi pojaponiti. Domače prebivalstvo pa se brani in vsled tega imajo Japonci vedno dosti opraviti z vstaši. Glasom uradnih ruskih poročil iz Tokija je bilo ravno kar od 1026 obtoženih Formozanov 505 oseb na smrt obsojenih.

Gospodarske.

Izgube zaradi pregestega nasajevanja sadnih dreves.

Začelo se je jesensko sajenje sadnih dreves in se bo z dobrim vspehom nadaljevalo cel november — ako bo jesensko vreme nekoliko ugodno.

Na mnogih krajih se sadijo letos vojne rastline in spominske rastline v spomin na veliki čas svetovne vojne

na junake, ki so padli v težki borbi za cesarja in domovino. Pri tem je razumljivo samo ob sebi, da se ta drevesa, ki naj ohranijo bodočim rodovom spomin na naše sedanje resne dni, ki jih preživimo v trepetu, morajo vsaditi tako, da bodo tudi veselo rastla in se razvijala.

Pri tem bi se moralo ogibati napake, ki se jih šestkrat napravi, namreč pregostega sajenja dreves. Ako se drevesa pregosto nasajena, se ne morejo na vse strani razvijati, korenine izpodjedajo ena drugo in drevesni kmeti delajo senco eden drugemu, kadar postanejo obsežnejši tako, da spodnje vejice in veje zaostanejo in končno poginijo, vsed česar se drevesom zmanjša donosnost in izgubi mnogo njihove lepote.

Priporoča se pri novem sajenju drevesa ne saditi bolj na gosto kakor na 10 metrov razdalje. S tem se odvrne navedena škoda.

Zimsko varstvo jagod.

Posebno debele jagode (nemško imenovane Pröbstling), trpijo v nesneženi zimi mnogo mraza. Tc se da zaščititi s tem, da se rastline v novembru z močno slamnatim gnojem rahlo pognojijo. Pri tem se jedro rastlin ne sme pokriti, česar celo najmočnejša jagodna rastlina ne prenese.

Ako ni slamnatega gnoja dobiti, tedaj se tudi lahko za to porabi nekako smrekovo in jelkino dračje. Važno je, da razstline vkljub svoji zimski odeji dobjo še vedno dovolj zraka. Zaradi tega bi se naj mastnega, neslalnatega gnoja naložila samo tanka plast okrog rastlin.

V spomladi se zakopje gnojno pokrivalo ravno pod zemljo, pri čemur je pa paziti, da se ne zrahljajo in ne odtrgajo korenine, ki so blizu površine.

Iskanje semenskega blaga za prihodnje leto.

Vojna nam je bila že od začetka na mnogih poljih stroga toda dobrotna učiteljica in nam je tudi pri dobavi potrebnih semen dokazala, da bi se naj mnogo teh semen gojilo v tuzemstvu več kakor do sedaj, da bi mogli biti ob času stiske v tem oziru kolikor mogoče samostojni.

Velik del semen, ki jih potrebujemo vsako leto, n. pr. navadno korene, karote, zimске endivije dobivamo iz inozemstva, iz Francije, ki nam sedaj nasproti stoji kot sovražna nasprotnica.

Četudi zdaj ni lahko med sedanjimi neugodnimi delavnimi razmerami v nasadih kaj spremeniti, moremo vendar brez posebne potrate časa ali denarja skrbeti že za prihodnje leto s tem, da izbiramo že sedaj semene rastline belega zelja, korenja, karot, korenje peteržije in cikorijske — in jih skrbno hranimo za zimo, da jih moremo v prihodnji spomladi nasaditi za vzgojo semen.

Kdor bi rad gojil semena ene ali druge vrste zelenjave in se hoče s tem še bolje baviti kakor do zdaj in želi stvarnih poukov o tem, naj se obrne do podpisaneга mesta.

Prezimovanje nekaj zelenjav na licu mesta

Splošno znano je, da se more špinačo, motovilec in v jeseni nasajene sadike zimске glavate solate zunaj prezimovati brez odeje. Vendar se naj opozori na to, da pri neprepuhlem mrazu tudi sledeče vrste zunaj vzdržijo. Zimski gubav (kodrast) ohrovit (zimski ohrovit), mladčast ohrovit in zimski luk. Pod lahko odejo listja se lahko pusti zunaj čez zimo na licu mesta tudi navadno korenje, karote, črn koren in korenjevo peteržilo.

Oton Bruders,

strokovni učitelj in vodja proizvedovalnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Avstrijsko poročilo.

Proti Rusom. Bojišče pri Czar-torysku kaže velikost zadnje zmage. Sovražnik je imel težke izgube. Dolej smo pokopali 2500 Rusov in postavili 400 svežih grobov. Plen znaša več tisoč pušk in velike množine streliva.

Proti Italijanom. Tudi večeraj niso Italijani svojih napadov ponovili. Ponoči poskusili so slabotne sunke proti Zagori, Montu S. Michele in S. Marzinu. Vsi so bili zavrtnjeni. Od danes zgodaj zjutraj stoji Gorica zopet pod ljutim topovskim ognjem. V prvi uri padlo je okoli 400 krogelj v mesto. Stari mestni del od Rive stal je večeraj od Altissima sem pod ognjem. Naši letalci obmetali so vojašnice od Belluna z bobami.

Proti Srbom. Zasedovanje napreduje vkljub najslabjšemu vremenu dobro. Kraj Javor je zaseden.

Nemško poročilo.

Proti Angležem in Francozem. Angleži so poskusili večeraj napad na našo postojanko ob cesti Messines-Armentieres. Bili so zavrtnjeni. V Argonah so hoteli Francoži neki naš jarek razstreliti, pa smo ga pravočasno izpraznili.

Proti Rusom. Položaj je v splošnem naspremenjen.

Proti Srbom. Zavezniške armade so v zasedovanju splošno črto Javor severno Ravka - Kursumlje - Radan-Oruglica dosegle. Naše čete našle so Kursumlje od Srbov zapuščeno in oplenjeno. Vjeli smo več sto Srbov in zaplenili nekaj topov.

Postreljeni italijanski socialisti.

K. B. Stockholm, 16. novembra. Urednik švedskega lista „Arbetet“, ki je pred kratkim Italijo obiskal, poroča sledeči prizor iz Florenca: Pri mojem prihodu na kolodvor bil je ta od radovedne ljudske množice prenapoljen. Na moje vprašanje, zakaj je toliko ljudstva skupaj prišlo, se mi je povedalo, da hoče ljudstvo videti socialiste, ki se jih bode postrelilo. Bila je vznemirljiva slika, ki sem jo kmalu nato videl. V skupinah po 20 mož zbrani šli so obsojenci pod močnim zastraženjem mimo. Imeli so še vedno uniforme in med vojaškimi videlo se je tudi mornariške suknje. Bilo jih je okoli 200, ki so se iz prepričanja in sovraštva proti vojni branili, pokoriti se povelju in oditi proti sovražniku. Zdaj so bili od vojne sodnije na smrt obsojeni in se jih je v Arezzo peljalo, da se jih tam postreli. Večinoma so se držali prosto, semintja celo kljubovalno. Kakor živino se jih je pogaalo v vozove, katerih okna so imela železno mrežo. Gledalci so kazali v splošnem malo sočutja; ali meni je bil to dokaz proti govoričenju o vojnem navdušenju v Italiji.

Ako se prehladno, nastopajo v udih „strupi prehlajenja“, ki nam povzročajo bolečine. Ako preveč delamo, nastopajo v udih „snovi utrujenja“, ki skodujejo delovanju miškeljev. Tako „strupi prehlajenja“ kakor „snovi utrujenja“ se hitro odpravijo, ako masiramo noge in roke s Fellerjevimi bolečine odpravljajočim, muskelje in kite okrepujočim rastlinskim esenčnim flu dom z zn. „Elsa-fluid“. 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Od mnogostevnih zdravnikov in v čez stotisoč zahvalnih pism se priporoča. (u)

Znana f. ur Max Böhnel, Dunaj IV., Margarethenstrasse 27/1 dobila je te dni od enega svojih kupcev sledeče priznanje-valno pismo: „Genjeni f. ur Max Böhnel, Dunaj. Po inzeratih opozoren na Vašo cenjeno firmo, kupil sem začetkom vojne eno budilnico Vašega fabricata, ki sveti. Cutim se dolžnega, izreči Vam polno zahvalo. O dobroti sami ni izgubiti nobene besede, le svetlo nas vsak dan vsled svoje intenzivnosti iznenada. Pravi čudež je inenovati, da budilnica sploh še gre, ker je na maršu jako veliko trpela. Od bojišča Vas najbolje pozdravljam z velepoštovanjem Franc Gstattner, vojna pošta 100.

Veselo presenečenje za naše junake je prava Böhnel-vojna ura od znane f. ur Max Böhnel, Dunaj IV., Margarethenstrasse 27/1. Izdelana je jako okusno, ima dobro anker-kolesje in je stalni spomin na veliko svetovno vojno. Na zahtevo dobi vsak čitatelj našega lista n. vi ilustr katalog zastoj in poštnine prosto. Za dostuje dopisnica z natučnim naslovom.

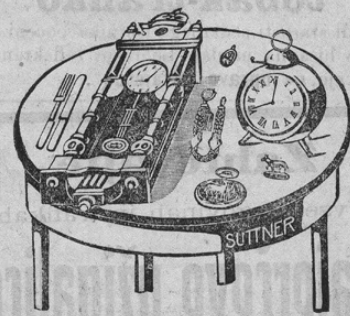
Pri vladujočem gorkem letnem času je priporočljivo, ako se ima v vsaki hiši desinfekcijsko sredstvo. Opozarjamo na današnji inzerat Lysoform-tvornic.

Mleka je malo in dostikrat se ga ne more otrokom toliko dati, kakor bi bilo to želeli. V obliki puddingov, narejeno iz dra Oetker pudding-praška, 1/2 litra mleka, 5 dgk sladkorja, zamore se mleko stediti in vendar otroškemu organizmu zazeljeno redilno sredstvo dovesti. Veselje je videti, kako se otroci vsake starosti na teh puddingih razveselijo.

Zahtevajte
povsod
„Štajerca“

Darila, ki naj trajno razveselijo

in darovalcu čast delajo, se kupuje v svetovni hiši Suttner, katere solidno, lepo blago ima svetovno ime.

Stev. 1316. Lepa ura na pendelj . . . . . K 10-50
 „ 1326. Ura na pendelj, gre 14 dni . . . . . „ 20—
 „ 1360. Lepa stenska ura . . . . . „ 4-0
 „ 1376. Fina ura kukavica . . . . . „ 17—
 „ 1203. Dobra ura-budilnica . . . . . „ 3-50
 „ 1204. Ura-budilnica s kazalcem za datum . . . . . „ 5—
 „ 1216. Fina ura budilnica . . . . . „ 7-80
 „ 410. Roskopf-žepna ura, nikel . . . . . „ 4-10
 „ 513. Tula-nikel-ura, dvojni mantelj . . . . . „ 9-80
 „ 1512. „Zen th“-nikel ura, 15 rubisov . . . . . „ 26 25
 „ 781. Srebrna Tula-ura, dvojni mantelj . . . . . „ 21—
 „ 1646. Unajti zapetnik s srebrno uro . . . . . „ 17—
 „ 916. Srebrna verižica, masiven . . . . . „ 3-20
 „ 984. Srebrni privešek, masiven . . . . . „ 1-50
 „ 1022. Srebrni ružni venec . . . . . „ 5-70
 „ 114. Duple zlata vratna verižica . . . . . „ 5-80
 „ 468. Duple zlati križec . . . . . „ 1-50
 „ 212. Srebrni prstan z lepim kamenjem . . . . . „ 1-20

Krasni katalog zastoj in franko.

Razpošiljatev po povzetju al naprej-plačilu svote	Zlato uro zastoj zamore vsak kupec dobiti. Več v krasnem katalogu.	Kar ne dopade. se izmenja.
---	--	----------------------------

Vsaka ura je najatančneje repetirana, strokovnjaško oljena in proti prahu zaprta.
 Vse zlato in srebrno blago je uradno puncirano.

Lastna fabrica ur v Švici.
H. SUTTNER samo v **LJUBLJANI** št. 701.
 Krščanska svetovna razpošiljalna. — Nobene filijalke. 458

Varujte
vojno-sive
ze 25 let najbolje priznane

Kaiserjeve prsne
karamele
s 3 smrekami

Milijoni
rabijo proti
kašlju

hripavosti, kataru, zaslinenju krčnemu in oslovskemu kašlju, zato so dobrodošle vašemu vojaku.
6100 nct. potr. spričeval zdravnikov in zasebnikov jancičjo za sigurni uspeh.

Jako uspešni in dobrookusni bonboni. Cena 20 in 40 vinarjev. Doza 60 vinarjev. Se dobi pri: H. Molitor, apoteka v Ptuj, Ig. Belhalk, apoteka v Ptuj, Karl Herrmann Laski, trg. A. Elsbacher, Laski, trg. A. Plunger, apoteka Podčetrtek, Hans Schneider-schitsch, apoteka v Brezicah, 604/1

Safer neoženjen,
se priporoča za eno službo na kakšno graščino za poljsko delo ali h goricam, ker se tudi spozna pri vsakem delu, zmoežen slovenskega in nemškega jezika. Naslov pri upravi „Štajerca“. 502

Viničar
z večimi delavskimi močmi se takoj sprejme pri **K. Ussar, Verhovc-Zavrč.** 503

Kuharica,
pridna, zvesta in delavna se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri **g. L. Slawitsch, toš trgovec v Ptuj.**

Viničar
s 4 delavskimi močmi se išče. Vprašanja na **Simon Hutter Ptuj.** 508

Pridna prodajalka
za mešano blago in

Kupujem: mlad komi
špicerijske stroke se proti dobremu plačilu takoj sprejmeta pri **Friedrich Jakowitsch v (Kranichsfeld) 501** Celju. 491

Jedilni krompir
kupuje po najboljši ceni izdelna hiralnica (Landes-Siechenanstalt v Ptuj. Ponudbe na pravo zavoda.
 607

Jako dobro idoča

špecerijska trgovina

z istotako

tobak-trafiko

se zaradi starosti sedanjega lastnika poceni odda. Tudi je hiša na prodaj. Le resni reflektanti naj se obrnejo na upravo „Štajerca“.

Zahtevajte
v vseh trgovinah in trafikah

Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Kupim

seno, slamo in drva

Ponudbe prosim v moji trgovini

Leop. Slawitsch, Pettau.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K.

— Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1/20 K proti kašlju, težki sapi itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin.

— Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in živce stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine.

— Bleiburški živinski prašek à 1/20 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1/60 — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke à K 1.—. Razpošiljatev

L. Herbst, apoteka Bleiburg na Koroškem. 49

Mestna posredovalnica

(Wohnung- und Dienstvermittlung)

za

službe, učence, stanovanja in posestva

v Ptuj

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje.

Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Prodaj tako malo posestvo

katero obstoji iz novozidane hiše in gospodarskega poslopja, vse z opeko krito, posestvo obstoji iz dobrih njiv, travnika in gozda, vsega skupaj je okoli 9 oralov zemljišč. Hiša je oddaljena 5 minut od šole, 10 minut od župnijske cerkve in 25 minut od železniške postaje. Naslov se izve pri upravnistvu „Štajerca“.

Mladiči!

Pokažite svoje navdušenje za cesarja in domovino in stopite v vrste

c. k. prostovoljnih strelcev.

Naznanila sprejema poveljništvo c. kr. strelcev v Ptuj, rotovž, I. nadstr.

Ljudska kopelj mestnega kopališča v Ptuj.

Čas za kopanje: ob delavnikih od 12. ure do 2. ure popoldne (blagajna je od 12. do 1. ure zaprta); ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure dopolne.

I. kopelj z vročim zrakovim paro ali „Brusbad“ z rjuho K — 70

Armada ura z napestnikom.

Varstvo za steklo.   Steklo se ne zdrobi.

Velikost kakor slika   odprta ali varstvo za steklo

Nikel ali jeklo, velikost kakor slika	K 10.—
Z radium-svetilnikom, velikost kakor slika	K 15.—
Znamka „Cyma“ s preciz. anker-kolesjem	K 30.—
Original „Omega“ s preciz. anker-kolesjem	K 15.—

S pravo radium-svetilno ciferico 10 K več.

Z varstvom za steklo glasom slike vsak komad 1 K 50 v več.	
Srebrna ura za napestnik	K 14.—
14 karatna zlata ura	K 28.—
Zgorajšna ura z napestnikom, velik format	K 6.—
Ista, elegantna plošča	K 8.—
Z radium-svetilnikom, I. kakovost	K 10.—
zepne budilnice z ali brez jermena	K 18.—
Iste z radium-svetilnikom, I. kakovost	K 26.—
Vojne ure z 2 ali 3 cesarskim reliefom	K 5.—
Vojna budilnica kanone K 6.—, bobnar	K 7.—
Cena niklasta ura	K 4.—
Cena ura budilnica	K 4.—

3 leta garancije. Razpošiljatev po vpošiljanju svote s 50 v za poštnino tudi na bojišče po

I. eksportni hiši za armadne in vojne ure
Max Böhnelt, Dunaj, Margaretenstrabe 27/51.
Originalni fabrični cenik zastoj. 472

100 lit. domače pijače!

osvežujoče, izvrstna, vzame žejo, zamore vsakdo z malimi troški sam napraviti. V zalogi so: ananas, jaboljka, grenadine, maline, muškathruske, pfefermine, pomoranče, waldmeister, višnje. Vsak neuspeh izključen. Ta domača pijača se pije lahko poleti hladna, pozimi pa vroča namesto ruma ali žganja. Snovi z natančnim navodilom stanejo 4 K 20 h franco po povzetju. Na 5 takih porcij dajem 1 porčijo zastoj. Za ekonomije, tovarne, večja gospodarstva, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker to delavca osveži, ne pa opijani in mu ne odvzame delozmožnosti. 516

Johann Grolich, angeljska drožerija, Brno št. 636 (Moravska).

Kava

50% cenejša!

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, iz datna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 12.— franco po povzetju. 1/2 klg. veleprima najfinejši čaj K 2/40, 50 komadov različnih lepih razglednic samo K 1.— oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Tiszabogydan 490. 786

Mestna hranilnica v Ptuj

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.

Proti nalezljivosti

moramo se tembolj varovati, ker se sedaj nalezljive bolezni, kakor sklerotica, špički, osepnice, kolera, legar v večji meri pojavljajo. Zato se naj rabi povsodi, kjer se take bolezni pokazuje, dobro razkuževalno sredstvo, ki naj bi bilo v vsaki hiši na raspolago. Po preizkusih je v sedanosti najboljšo razkuževalno sredstvo v zavodu prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, Divestea, Vas, Pfeiffer, Vertun, Pertik itd.

LYSOFORM

ki je brez duba, brez strupa in po ceni ter se dobi v vsati lekarni in drožeriji v izvornih steklenicah (zeleno steklo) za 90 vinarjev. Uspeh Lysoforma je zanesljiv in gotov in se zato od vsakega zdravnika rabi za razkuževanje v bolnišni postelji, za umivanje ran, oteklina, za antiseptične obveze in za irigacijo.

Lysoform-milo je fino, nalahno milo za toaletto, ki vsebuje 1 odstotek Lysoforma ter antiseptično učinkuje. To milo se lahko rabi tudi pri najobčutljivejši tozi kakor tudi za otroke in dojenčke. Ono naredi kožo mehko in prožno ter nareja jako aromatičen duh. Zadoštuje le en koskus in Vi bodete vedno rabili le to izvrstno milo, ki je le navidezno drago, v porabi pa je jako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zadoštuje. Komad stane 1 K 20 vinarjev.

„Pfeffermiaz-Lysoform“ je dobro učinkujoča, antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo prežene, zobe obeli in obrani. Rabi se lahko tudi pri nahodu v griu, pri kašlju, pri kataru, za grgljanje po zdravniških predpisih. Na čašo vode zadoštuje samo par kapljic. Izvirna steklenica stane samo 1 krono in 60 vinarjev ter se dobi v vsaki lekarni in drožeriji. Zanimivo knjigo z naslovom: „Zdravje in razkuževanje“ (Gesundheit und Desinfektion) pošlje na zahtevo zastoj in poštnine prosto: Chemiker HUBMANN, Referent der Lysoformwerke, Wien XX, Petraschgasse 4. 336

5 vinarjev

stane dopisnica, z katero zamorete zahtevati moj glavni cenik z 4000 podobami, ki vsebuje bogato izbiro potrebnih rabnih in darilnih predmetov ter se pošilja vsakomur zastoj in franco. 39

Prva fabrika ur HANNS KONRAD

c. in kr. dvorni liferant, BRÜX št. 730 (Česko).

Prave nikel-zepne-ure K 4/20, 5.—. V srebru K 8/40, 9/50, niklasta budilnica K 2/90, ura-kuka vica K 7/85, ura na pendelj K 9.—.

Razpošiljatev po povzetju, izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

500kron

Vam plačam, ako moje **Ria-balzam** Vaša kurja otesa, brada, iztrebilo korenin — **vica**, trlo kožo ne odpravi brez bolečin v 3 dneh. Cena 1 posodičec z garancijskim pismom vred K 1.—, 3 posodičec K 2/50. Stotero zabvalnih in prizanjanjalnih pismen. 492

Kemeny, Kaschau (Kassa) I. poštni predal 12/29, Ogrsko.

Proda se takoj

nova zidana hiša

z edino gostilno pri farni cerkvi; v hiši so tudi prostori za trgovino; kdor želi kupiti, naj si sam ogleda in da za ceno in pogoje izve.

Naslov prodajalca se izve pri upravnistvu „Štajerca“.